

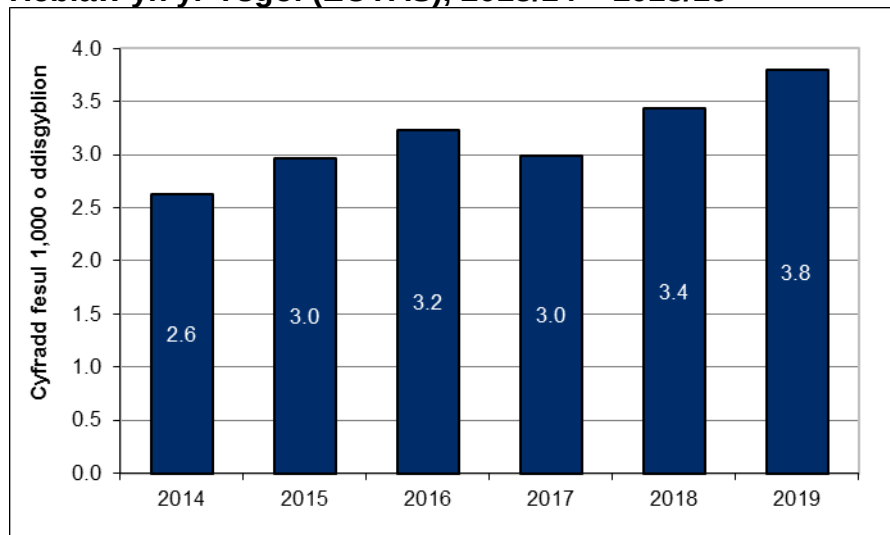

Disgyblion sy'n Derbyn Addysg Heblaw yn yr Ysgol (EOTAS), 2018/19

1 Awst 2019
SFR 58/2019

Mae'r Datganiad Ystadegol Cyntaf blynyddol hwn yn nodi nifer y disgyblion sydd yn derbyn addysg y tu allan i ysgol a ariennir gan awdurdodau lleol Cymru a nifer y disgyblion sydd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref yng Nghymru. Mae'r wybodaeth hon yn ymwneud â nifer y disgyblion sy'n derbyn addysg o'r mathau hyn yn ystod wythnos cyfrifiad ym mis Ionawr ar gyfer y blynyddoedd academaidd 2013/14 i 2018/19. Yn ystod blwyddyn academaidd 2018/19 roedd wythnos y cyfrifiad o 14 i 18 Ionawr 2019.

Siart 1: Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion sy'n derbyn Addysg Heblaw yn yr Ysgol (EOTAS), 2013/14 – 2018/19

Mae'r gyfradd o ddisgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol wedi cynyddu dros y flwyddyn olaf i 3.8 o bob 1,000 o ddisgyblion yn 2018/19. Dyma'r cyfradd uchaf ers 2009/10.

Disgyblion EOTAS yw disgyblion sy'n derbyn addysg y tu allan i ysgol a ariennir gan awdurdodau lleol Cymru.

- **2,286** nifer y disgyblion EOTAS.
- **1,784** nifer y disgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol ([Tabl 1](#)).
- **3.8** o bob 1,000 o ddisgyblion yng Nghymru yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol ([Tabl 2](#)).

Unedau cyfeirio **disgyblion** oedd y math mwyaf poblogaidd o addysg EOTAS ([Tabl 7](#)).

Bechgyn oedd 7 o bob 10 disgybl sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol ([Tabl 3](#))

Am y datganiad hwn

Mae'r datganiad yn cynnwys data ar ddisgyblion sydd yn derbyn addysg y tu allan i ysgol, gan gynnwys Unedau Cyfeirio Disgyblion, yn ol oedran, rhyw a'r math o ddarpariaeth.

Dngosir data ar lefel awdurdod lleol / consortia a Chymru.

Yn y datganiad hwn:

Disgyblion EOTAS fesul:

[Awdurdod lleol](#) 4-6

Disgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol:

[Oed a rhyw](#) 7

[Anghenion Addysgol Arbennig \(AAA\)](#) 8

[Prydau ysgol am ddim](#) 8

[Cefndir ethnig](#) 9

Disgyblion EOTAS:

[Darpariaeth addysgol EOTAS](#) 10-11

[Unedau Cyfeirio Disgyblion](#) 12-13

[Disgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref](#) 14

Cynnwys

Siart 1	Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion sy'n derbyn Addysg Heblaw yn yr Ysgol, (EOTAS), 2013/14 – 2017/18	1
---------	---	---

Dadansoddiad fesul awdurdod lleol o ddisgyblion EOTAS

Tabl 1	Nifer y disgyblion sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol, fesul awdurdod lleol, 2018/19	4
Tabl 2	Disgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul awdurdod lleol, 2013/14-2018/19	6

Disgyblion EOTAS mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul nodweddion disgyblion

Tabl 3	Disgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul oedran a rhyw, 2013/14 - 2018/189	7
Tabl 4	Disgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul darpariaeth Anghenion Addysgol Arbennig (AAA), 2013/14-2018/19	8
Tabl 5	Disgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul hawl i brydau ysgol am ddim, 2013/14-2018/19	8
Tabl 6	Disgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul cefndir ethnig, 2013/14-2018/19	9

Darpariaethau addysgol a roddir i ddisgyblion EOTAS

Tabl 7	Disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul darpariaeth addysgol, 2018/19	10
Siart 2	Nifer y cofrestriadau disgyblion, fesul darpariaeth addysgol, 2018/19	11
Siart 3	Canran y cofrestriadau disgyblion, fesul darpariaeth addysgol, 2013/14-2018/19	11

Nifer y disgyblion mewn unedau cyfeirio disgyblion

Tabl 8	Nifer y disgyblion sy'n mynychu Unedau Cyfeirio Disgyblion yng Nghymru, fesul oedran, 2018/19	12
Tabl 9	Nifer y disgyblion sy'n mynychu Unedau Cyfeirio Disgyblion yng Nghymru, fesul awdurdod lleol, 2018/19	13

Disgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref

Tabl 10	Nifer y disgyblion o oedran ysgol gorfodol sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref, fesul awdurdod lleol, 2013/14-2018/19	14
---------	--	----

Gwybodaeth ychwanegol

Nodiadau	15
--------------------------	----

Cyflwyniad

Mae Cyfrifiad EOTAS yn cynnwys disgyblion sydd wedi'u lleoli gan Awdurdodau Lleol (ALLau) mewn Unedau Cyfeirio Disgyblion (PRUs) neu ffurfiau eraill o 'ddarpariaeth amgen' y cyfeirir atynt fel 'Addysg Heblaw yn yr Ysgol' (EOTAS) '. Mae'n gyfwerth â Chyfrifiad Ysgolion Blyneddol Lefel Disgyblion (PLASC) ar gyfer plant sy'n cael eu haddysgu heblaw yn yr ysgol.

Y prif faen prawf dros gynnwys disgyblion yn y cyfrifiad EOTAS yw ei fod ar gyfer disgyblion y mae gan ALL yng Nghymru gyfrifoldeb ariannol drostynt a phe na baent yn cael eu cynnwys yn y casgliad hwn, na fyddent yn cael eu canfod drwy CYBLD. Fodd bynnag, gallai rhai disgyblion gael eu cynnwys yn ddilys yn y cyfrifiad EOTAS a hefyd ar CYBLD yr ysgol (ar gyfer ysgolion cynradd, uwchradd ac arbennig a gynhelir).

Bydd y wybodaeth a gesglir yn canolbwyntio ar blant sy'n derbyn addysg a noddir gan yr ALL y tu allan i'r ysgol yn unol â diffiniad Adran 19(1) Deddf Addysg 1996 h.y. y plant hynny sydd o oedran ysgol gorfodol sydd, oherwydd salwch, gwaharddiad neu reswm arall, heb dderbyn addysg addas am ryw gyfnod penodol.

Unedau Cyfeirio Disgyblion

Dywed Adran 19 (1) o Ddeddf Addysg 1996 ei bod yn ofynnol i ALLau wneud trefniadau ar gyfer darparu addysg addas mewn ysgolion neu fel arall ar gyfer plant sydd mewn oed y mae'n rhaid iddynt fynychu ysgol ac sydd, am ba reswm bynnag, boed salwch, wedi'u heithrio o ysgol neu fel arall, yn methu â derbyn addysg addas am unrhyw gyfnod oni bai y gwneir trefniadau addas ar eu cyfer. Dywed Adran 19 (2) y bydd unrhyw ysgol a sefydlwyd i ddarparu addysg ar gyfer plant o'r fath, ac nad yw'n ysgol sirol [cymunedol] neu'n ysgol arbennig, yn cael ei galw yn "Uned Cyfeirio Disgyblion".

Categori'r ddarpariaeth

Bydd y disgybl wedi'i leoli naill ai mewn UCD neu mewn ffurf arall ar ddarpariaeth EOTAS. Dyma'r categorïau:

- Uned Cyfeirio Disgyblion
- Coleg Addysg Bellach
- Ysgol gynradd, canol, uwchradd neu arbennig a Gynhelir
- Ysgol arbennig nas cynhelir
- Hyfforddiant personol a hyfforddiant yng nghartref y disgybl neu mewn ysbyty
- Porth leuenctid
- Addysg gysylltiedig â gwaith
- Darparwyr hyfforddiant
- Mudiadau gwirfoddol
- Darpariaeth a ddaeth i mewn o'r sector preifat
- Ysgolion annibynnol
- Disgybl sy'n mynychu darpariaeth nas cynhelir gan yr awdurdod, neu y tu allan i'r awdurdod, y mae'r awdurdod yn talu ffioedd amdani
- Yn disgwyl darpariaeth neu ddim mewn darpariaeth ar hyn o bryd
- Arall

Tabl 1: Nifer y disgyblion sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol, fesul awdurdod lleol, 2018/19

Awdurdod Lleol	Disgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg y tu allan i'r ysgol, ac			Disgyblion EOTAS sydd â		
	nid ydynt ar gofrestr ysgol a gynhelir	mae ganddynt statws cofrestru atodol mewn ysgol a gynhelir	Cyfanswm	statws cofrestru prif gyfredol neu gyfredol mewn ysgol a gynhelir	Yr holl ddisgyblion sy'n derbyn darpariaeth EOTAS	
Ynys Môn	13	0	13	0		13
Gwynedd	40	0	40	0		40
Conwy	72	0	72	0		72
Sir Ddinbych	87	0	87	58		145
Sir y Fflint	80	41	121	6		127
Wrecsam	17	45	62	*		*
Powys	53	6	59	*		*
Ceredigion	*	*	13	12		25
Sir Penfro	14	109	123	13		136
Sir Gaerfyrddin	6	66	72	25		97
Abertawe	59	93	152	22		174
Castell-nedd Port Talbot	*	*	45	*		*
Pen-y-bont ar Ogwr	0	69	69	10		79
Bro Morgannwg	37	77	114	23		137
Rhondda Cynon Taf	71	122	193	14		207
Merthyr Tudful	8	65	73	25		98
Caerffili	83	30	113	128		241
Blaenau Gwent	*	0	*	0		*
Torfaen	*	0	*	19		*
Sir Fynwy	*	*	14	7		21
Casnewydd	88	16	104	49		153
Caerdydd	215	10	225	86		311
Cymru						
2018/19	1,027	757	1,784	502		2,286
2017/18	1,008	601	1,609	579		2,188
2016/17	892	510	1,402	570		1,972
2015/16	909	603	1,512	602		2,114
2014/15	909	478	1,387	770		2,157

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion Blyneddol ar Lefel Disgyblion, Llywodraeth Cymru

Prif bwyntiau ar gyfer 2018/19

2,286 nifer y disgyblion EOTAS, i lawr 3% ers 2013/14.

1,784 nifer y disgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, i fyny 46% ers 2013/14.

78% canran y disgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, i fyny o 52% yn 2013/14.

- Yn 2018/19, cofnodwyd bod 2,286 o ddisgyblion yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol a ariennir gan eu hawdurdod lleol yn ystod wythnos y cyfrifiad (14 i 18 Ionawr 2019). Yn y datganiad ystadegol hwn cyfeirir at ddisgyblion o'r fath fel 'disgyblion EOTAS'.
- Nid yw'r holl ddisgyblion EOTAS yn derbyn eu haddysg y tu allan i ysgol a gynhelir yn unig. Mewn gwirionedd, mae llawer ohonynt yn dal i fod ar gofrestr ysgolion a gynhelir. O'r 2,286 o ddisgyblion EOTAS:

- Nid oedd 1,027 o ddisgyblion ar gofrestr ysgol a gynhelir yng Nghyfrifiad Ysgolion Blyneddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) Ionawr 2019, felly dim ond 'heblaw yn yr ysgol' yr oeddent yn derbyn addysg;
- Roedd gan 757 o ddisgyblion statws cofrestru 'atodol cyfredol' mewn ysgolion a gynhelir yn CYBLD Ionawr 2019, sy'n golygu bod eu prif addysg 'heblaw yn yr ysgol'; a
- Roedd gan 502 o ddisgyblion statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgolion a gynhelir yn CYBLD Ionawr 2019, sy'n golygu bod eu prif addysg mewn ysgol a gynhelir.
- Gellir gweld y dadansoddiad hwn yn y diagram canlynol. Mae'r cylch ar y chwith yn cynrychioli'r disgyblion EOTAS oedd ar y gofrestr mewn ysgol a gynhelir, ac mae'r cylch ar y dde'n dangos y disgyblion EOTAS roedd eu prif addysg heblaw yn yr ysgol. Mae'r rhan lle mae'r cylchoedd yn gorgyffwrdd yn dangos nifer y disgyblion EOTAS roedd eu prif addysg heblaw yn yr ysgol oedd â statws cofrestru 'atodol cyfredol' mewn ysgol a gynhelir.

- Gan fod disgyblion â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' yn CYBLD Ionawr 2019 yn cael eu cynnwys yn y cyhoeddiad Cyfrifiad Ysgolion, bydd y datganiad ystadegol hwn yn canolbwyntio'n bennaf ar y disgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, sef y 1,784 disgybl a gynrychiolir gan y cylch ar y dde.

Tabl 2: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul awdurdod lleol, 2012/13-2017/18 (a)

	Nifer						Cyfradd (a)					
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Ynys Môn	23	23	20	40	29	13	2.4	2.4	2.1	4.1	3.0	1.3
Gwynedd	31	29	69	38	33	40	1.8	1.7	4.0	2.2	1.9	2.4
Conwy	75	70	55	63	64	72	4.7	4.4	3.4	4.0	4.0	4.5
Sir Ddinbych	66	45	62	75	98	87	4.2	2.8	3.9	4.8	6.2	5.5
Sir y Fflint	137	145	119	95	111	121	5.7	6.1	5.0	4.0	4.7	5.2
Wrecsam	59	47	41	36	56	62	3.0	2.4	2.1	1.8	2.9	3.2
Powys	59	58	59	52	62	59	3.2	3.2	3.3	2.9	3.6	3.4
Ceredigion	16	15	31	15	*	*	1.7	1.6	3.2	1.6	*	*
Sir Penfro	8	10	18	30	33	123	0.4	0.6	1.0	1.7	1.9	7.1
Sir Gaerfyrddin	30	50	72	59	68	72	1.1	1.8	2.6	2.2	2.5	2.6
Abertawe	128	178	168	140	169	152	3.6	5.0	4.7	3.9	4.7	4.2
Castell-nedd Port Talbot	92	80	76	56	42	45	4.4	3.9	3.6	2.7	2.0	2.1
Pen-y-bont ar Ogwr	29	39	45	30	51	69	1.3	1.7	2.0	1.3	2.2	3.0
Bro Morgannwg	96	80	108	103	116	114	4.4	3.6	4.8	4.6	5.1	5.0
Rhondda Cynon Taf	87	102	160	149	176	193	2.2	2.6	4.1	3.8	4.5	5.0
Merthyr Tudful	0	3	40	29	48	73	0.0	0.3	4.6	3.3	5.4	8.0
Caerffili	16	142	70	30	59	113	0.6	4.9	2.4	1.1	2.1	4.0
Blaenau Gwent	43	33	43	57	*	*	4.5	3.5	4.6	6.1	*	*
Torfaen	20	26	24	14	40	17	1.3	1.7	1.6	0.9	2.7	1.1
Sir Fynwy	6	5	*	12	22	14	0.5	0.4	*	1.0	1.9	1.2
Casnewydd	67	68	87	96	88	104	2.7	2.7	3.4	3.8	3.4	3.9
Caerdydd	137	139	133	183	227	225	2.6	2.6	2.5	3.4	4.1	4.1
Cymru	1,225	1,387	1,512	1,402	1,609	1,784	2.6	3.0	3.2	3.0	3.4	3.8

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion, Llywodraeth Cymru

(a) Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion. Disgyblion amser-llawn a rhan-amser mewn ysgolion meithrin, cynradd, uwchradd ac arbennig a gynhelir a disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol yn ôl Cyfrifiad Ysgolion mis Ionawr a Chyfrifiad Disgyblion EOTAS.

Prif bwyntiau ar gyfer 2018/19

3.8 o bob 1,000 o ddisgyblion oedd yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol.

Mae cyfradd y disgyblion oedd yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol wedi cynyddu yn 2018/19.

Merthyr Tudful oedd â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol.

- Yn 2018/19, 3.8 o bob 1,000 o ddisgyblion yng Nghymru oedd yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol. i fyny o 3.4 o bob 1,000 yn 2017/18 a 2.6 o bob 1,000 yn 2013/14.
- Caerdydd, Rhondda Cynon Taf ac Abertawe** oedd a'r nifer uchaf o ddisgyblion EOTAS yn 2018/19, ond **Merthyr Tudful** oedd â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol yn 2018/19 gyda 8.0 o bob 1,000 o ddisgyblion.
- Roedd gan **Sir Benfro** gyfradd o 7.1 o bob 1,000 o ddisgyblion, i fyny o 1.9 yn 2017/18. Mae hyn oherwydd cynnydd yn nifer y disgyblion sy'n cael eu cofnodi fel 'atodol cyfredol' mewn ysgol a gynhelir, yn hytrach na'u cofnodi fel 'prif gyfredol' neu gyfredol.

Tabl 3: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul oedran a rhyw, 2013/14-2018/19 (a)

	Nifer						Cyfradd (a)					
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Rhyw												
Bechgyn	858	990	1,060	979	1,139	1,253	3.6	4.2	4.4	4.1	4.8	5.2
Merched	367	397	452	423	470	531	1.6	1.7	2.0	1.8	2.0	2.3
Disgyblion	1,225	1,387	1,512	1,402	1,609	1,784	2.6	3.0	3.2	3.0	3.4	3.8
Oedran (b)	0	0	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
19 neu hŷn	0	*	0	0	*	*	0.0	*	0.0	0.0	*	*
18	23	25	18	22	27	13	14.9	17.6	12.2	19.9	24.1	13.3
17	36	47	49	56	28	48	2.9	3.7	4.1	4.9	2.6	4.7
16	65	75	80	59	73	56	4.1	4.9	5.5	4.4	5.8	4.8
15	546	609	718	596	705	815	15.8	18.2	22.2	18.9	23.0	25.9
14	213	262	243	211	266	281	6.4	8.1	7.6	6.8	8.4	8.8
13	120	132	150	148	151	177	3.7	4.1	4.9	4.7	4.7	5.4
12	68	83	90	69	103	111	2.1	2.7	2.8	2.1	3.1	3.3
11	40	48	42	52	51	72	1.3	1.5	1.3	1.6	1.5	2.1
10	32	19	35	47	50	67	1.0	0.6	1.1	1.4	1.5	1.9
9	18	29	21	44	47	44	0.6	0.9	0.6	1.3	1.3	1.3
8	22	17	15	36	34	20	0.7	0.5	0.4	1.0	1.0	0.6
7	9	10	19	15	17	29	0.3	0.3	0.5	0.4	0.5	0.8
6	7	10	7	18	22	21	0.2	0.3	0.2	0.5	0.6	0.6
5	9	*	7	9	*	*	0.3	*	0.2	0.2	*	*
O dan 5	17	14	18	20	17	20	0.2	0.2	0.2	0.3	0.2	0.3
Cyfanswm	1,225	1,387	1,512	1,402	1,609	1,784	2.6	3.0	3.2	3.0	3.4	3.8

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion, Llywodraeth Cymru

(a) Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion. Disgyblion amser-llawn a rhan-amser mewn ysgolion meithrin, cynradd, uwchradd ac arbennig a gynhelir a disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol yn ôl Cyfrifiad Ysgolion mis Ionawr a Chyfrifiad Disgyblion EOTAS.

(b) Oedran ar 31 Awst, ar ddechrau'r flwyddyn academaidd.

Prif bwyntiau ar gyfer 2018/19

Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol:

- Bechgyn oedd 7 o bob 10 o'r disgyblion.
- 6 o bob 10 yn 14 neu 15 oed.
- Disgyblion 15 oed oedd â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion EOTAS. (o'r disgyblion oedran ysgol statudol)
- Ers 2013/14 gwelwyd mwy o fechgyn sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol nag o ferched ac mae hyn yn dal i fod yn wir yn 2018/19. Bechgyn oedd rhyw 7 o bob 10 o ddisgyblion.
- Mae'r cyfradd o fechgyn sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol wedi cynyddu o 4.8 o bob 1,000 yn 2017/18 i 5.2 yn 2018/19. Mae'r cyfradd o ferched wedi cynyddu o 2.0 o bob 1,000 yn 2017/18 i 2.3 yn 2018/19.
- Y grŵp oedran â'r nifer fwyaf o ddisgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol oedd rhai 15 oed, gyda 26 o bob 1,000 o ddisgyblion o'r oedran yma yn cael eu haddysgu heblaw yn yr Ysgol.
- Mae cyfradd y disgyblion 11-15 oed sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol yn codi wrth i oedran y disgyblion godi. Yn 2018/19, roedd 2.1 o bob 1,000 o ddisgyblion 11 oed yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol ac wrth i oedran disgyblion godi mae'r gyfradd hon hefyd yn codi, i 25.9 o bob 1,000 o ddisgyblion 15 oed.

Tabl 4: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul darpariaeth Anghenion Addysgol Arbennig (AAA), 2013/14-2018/19 (a)

Darpariaeth AAA	Nifer y disgyblion						Canran y disgyblion (a)					
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Datganiad AAA	424	463	472	468	545	583	34.6	33.4	31.2	33.4	33.9	32.7
Gw eithredu gan yr Ysgol a Mwy	594	645	705	694	729	862	48.5	46.5	46.6	49.5	45.3	48.3
Gw eithredu gan yr Ysgol	41	87	123	79	122	126	3.3	6.3	8.1	5.6	7.6	7.1
Dim AAA	166	192	212	161	213	213	13.6	13.8	14.0	11.5	13.2	11.9
Cyfanswm	1,225	1,387	1,512	1,402	1,609	1,784	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

(a) Canran y disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol.

88.1% o ddisgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol yn 2018/19 gyda anghenion addysgol arbennig.

- Yn 2018/19 bu gostyngiad yn y canran y disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol sydd ag anghenion addysgol arbennig o'u gymharu â 2017/18.
- Ers 2013/14, Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy fu'r ddarpariaeth AAA fwyaf cyffredin i ddisgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr Ysgol.

Tabl 5: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul hawl i brydau ysgol am ddim, 2013/14-2018/19 (a)

Hawl i Brydau Ysgol am Ddim	Nifer y disgyblion						Canran y disgyblion (a)					
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Hawl i Brydau Ysgol am Ddim	407	484	629	462	632	649	33.2	34.9	41.6	33.0	39.3	36.4
Heb hawl i Brydau Ysgol am Ddim	818	903	883	940	977	1,135	66.8	65.1	58.4	67.0	60.7	63.6
Cyfanswm	1,225	1,387	1,512	1,402	1,609	1,784	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

(a) Canran y disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol.

Prif bwyntiau

Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol:

- Tua 7 o bob 20 o ddisgyblion â hawl i brydau ysgol am ddim.
- Roedd gan 36.4 y cant o'r disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol hawl i brydau ysgol am ddim yn 2018/19.
- Gostyngodd canran y disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol sydd â hawl i brydau ysgol am ddim yn 2018/19, ond mae dal yn uwch na'r 33 y cant a welir yn 2016/17.

Tabl 6: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul cefndir ethnig, 2013/14-2018/19 (a)

Cefndir ethnig	Nifer y disgyblion						Canran y disgyblion (a)					
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Gwyn	1,106	1,263	1,402	1,291	1,463	1,638	3.0	3.5	3.9	3.5	4.0	4.5
Gwyn - Prydeinig	1,075	1,225	1,371	1,262	1,430	1,579	3.0	3.5	3.9	3.6	4.1	4.5
Unrhyw gefndir gwyn arall	31	38	31	29	33	59	3.4	3.7	2.8	2.4	2.6	4.4
Cymysg	25	32	32	34	45	46	2.7	3.2	3.0	3.0	3.8	3.6
Asiaidd	*	7	10	8	11	11	*	0.8	1.1	0.9	1.1	1.1
Du	*	*	*	*	*	7	*	*	*	*	*	1.9
Tseiniadd neu Brydeinig Tseiniadd	*	0	0	0	0	0	*	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Unrhyw grŵp ethnig arall	5	*	*	*	*	6	1.2	*	*	*	*	1.1
Cyfanswm â chategori cymwys	1,143	1,307	1,450	1,344	1,529	1,708	2.9	3.3	3.7	3.4	3.9	4.3
Anhysbys neu heb ei ddatgan	65	66	44	38	63	56	25.9	29.1	20.7	19.3	31.6	23.8
Holl ddisgyblion	1,208	1,373	1,494	1,382	1,592	1,764	3.1	3.5	3.8	3.5	4.0	4.4

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

(a) Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion. Disgyblion amser-llawn a rhan-amser mewn ysgolion meithrin, cynradd, uwchradd ac arbennig a gynhelir a disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol yn ôl Cyfrifiad Ysgolion mis Ionawr a Chyfrifiad Disgyblion EOTAS.

(b) Oedran ar 31 Awst, ar ddechrau'r flwyddyn academaidd.

"." nid yw'r eitem data'n gymwys.

- 4.5 o bob 1,000 o ddisgyblion gyda cefndir ethnig "Gwyn" sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol.
- Yn 2018/19, mae'r nifer o ddisgyblion gyda cefndir ethnig o "Gwyn", "Cymysg" neu "Asiaidd" yr uchaf ers 2013/14.

Tabl 7: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul darpariaeth addysgol, 2018/19

Gan ei bod yn bosibl bod disgyblion yn mynychu mwy nag un ddarpariaeth addysgol mewn wythnos, efallai y caiff rhai disgyblion eu cyfrif o dan fwy nag un ddarpariaeth. Dyna pam mae nifer y cofrestriadau'n uwch na nifer y disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol (1,784 o ddisgyblion) yn Nhabl 1.

Darpariaeth addysgol	Nifer y cofrestriadau	Canran y cofrestriadau	Nifer gyfartalog yr oriau mae'r disgybl i fod i'w mynychu mewn wythnos
Uned cyfeirio disgyblion (a)	820	43.5	23.3
Coleg addysg bellach	209	11.1	24.7
Ysgol a gynhelir	92	4.9	10.6
Ysgol arbennig na gynhelir	68	3.6	25.2
Dysgu unigol	265	14.0	11.8
Porth leuenctid	0	0.0	.
Addysg gysylltiedig â gw aith	15	0.8	15.7
Darparw'r hyfforddiant	38	2.0	22.0
Sefydliad gw irfoddol	0	0.0	.
Darpariaeth sector preifat a brynwyd i mewn	18	1.0	20.8
Ysgol annibynnol	270	14.3	25.0
Darpariaeth na gynhelir gan awdurdod, neu sydd y tu allan iddo	17	0.9	22.6
Aros am ddarpariaeth neu heb ddarpariaeth ar hyn o bryd	28	1.5	.
Arall	47	2.5	20.8
Cyfanswm	1,887	100.0	21.0

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

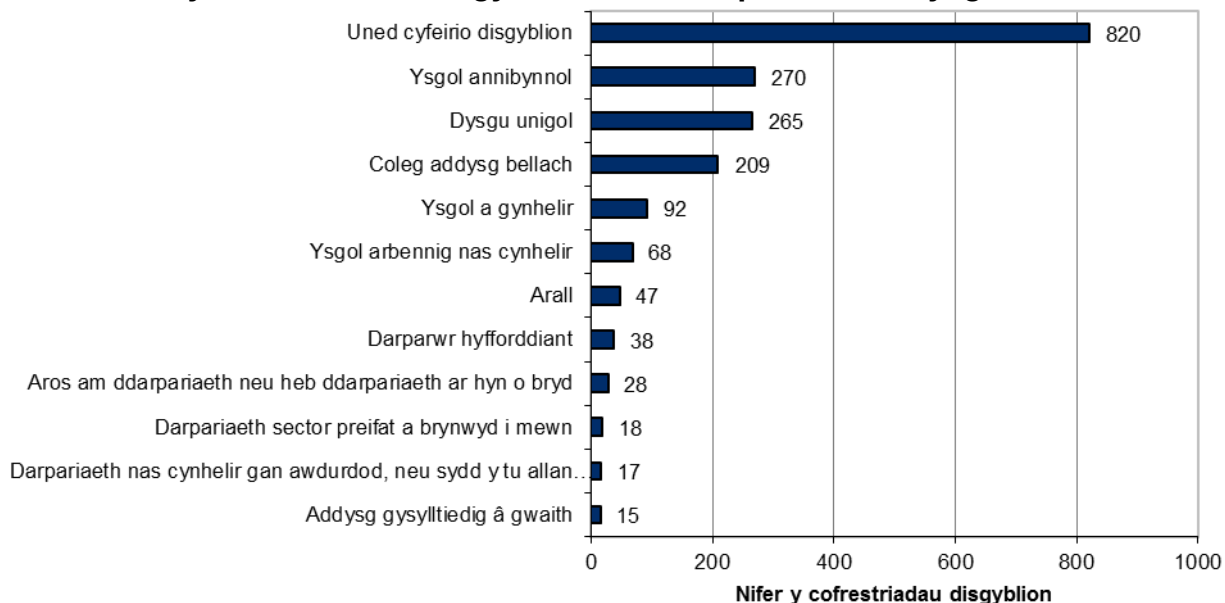
(a) Mae'r disgyblion ar gifrestr y UCD ond gyda dim oriau o ddarpariaeth wedi'u heithrio o'r tabl yma.
"." nid yw'r eitem data'n gymwys.

Prif bwyntiau

Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol:

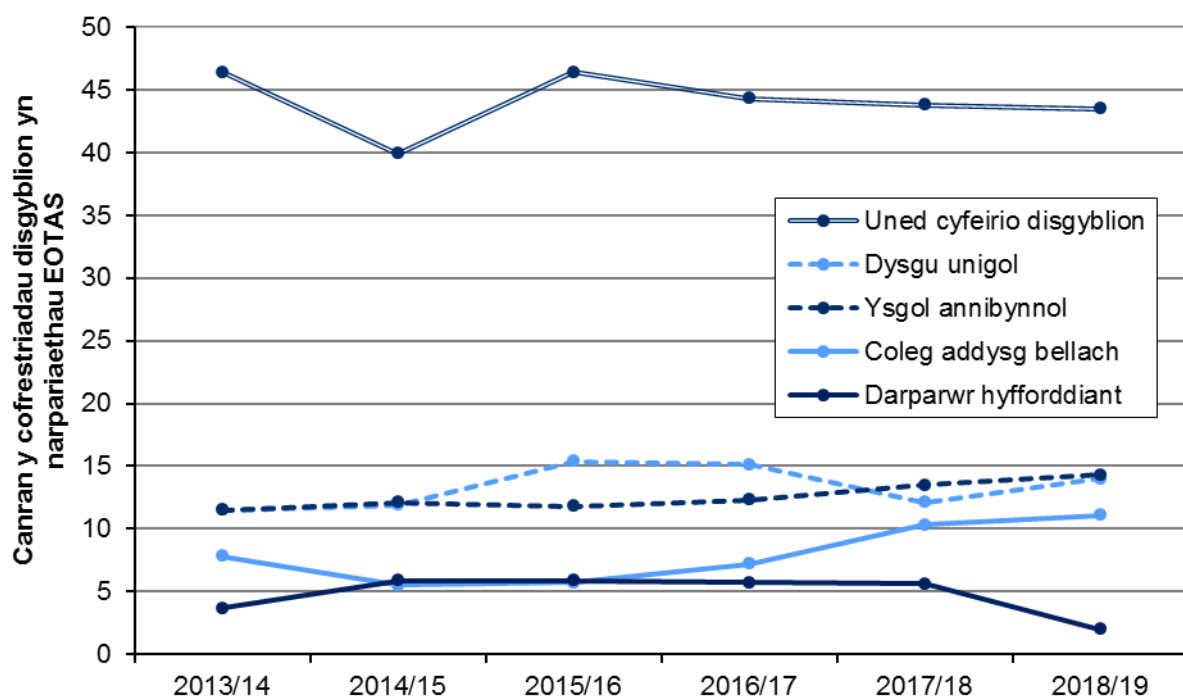
- **43.5%** Canran y cofrestriadau disgyblion mewn unedau cyfeirio disgyblion.
- **28** Nifer y disgyblion nad oeddent yn derbyn darpariaeth addysgol yn wythnos y cyfrifiad.
- Yn 2018/19 roedd 820 o gofrestrïadau mewn unedau cyfeirio disgyblion, sef 43.5 y cant o'r holl gofrestrïadau addysgol EOTAS. Mae Uunedau cyfeirio disgyblion wedi cael eu defnyddio'n llawer amlach i addysgu disgyblion EOTAS na darpariaethau eraill.
- Ysgolion annibynnol oedd y darpariaeth addysgol mwyaf poblogaidd nesaf; roeddent yn cyfrif am 14.3 y cant o'r cofrestriadau addysgol EOTAS. Mae dysgu unigol a choleg addysg bellach hefyd yn cyfri am fwy na 11.1 y cant o ddarpariaeth EOTAS.
- Er bod y data EOTAS a gesglir yn cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn eu haddysg heblaw yn yr ysgol, mewn rhai amgylchiadau mae disgyblion EOTAS yn cael eu lleoli mewn ysgol a gynhelir fel rhan o'u darpariaeth. Cafodd 92 o ddisgyblion addysg EOTAS mewn ysgol a gynhelir.
- 21.0 awr oedd nifer gyfartalog yr oriau o addysg a ddarparwyd i ddisgyblion sydd â'u prif addysg y tu allan i'r ysgol yn ystod wythnos y cyfrifiad. Disgyblion oedd wedi'u cofrestru mewn ysgolion annibynnol a gafodd y nifer fwyaf o oriau o ddarpariaeth yn ystod wythnos y cyfrifiad, wrth i 25.2 awr gael eu darparu i bob disgybl ar gyfartaledd.

Siart 2: Nifer y cofrestriadau disgyblion, fesul darpariaeth addysgol, 2018/19

Siart 3: Cofrestriadau disgyblion, fesul darpariaeth addysgol, 2013/14-2018/19

Mae Siart 3 yn dangos sut mae canrannau'r cofrestriadau disgyblion o fewn darpariaeth EOTAS wedi newid ers 2013/14.

- Unedau cyfeirio disgyblion fu'r ddarpariaeth EOTAS a ddefnyddiwyd amlaf ers 2013/14. Cyrhaeddodd y defnydd ohonynt ei uchafbwynt yn 2015/16 cyn gostwng ychydig yn 2018/19.
- Yn 2018/19, gostyngodd-defnydd darpariaeth unigol ac ysgolion annibynnol. Yn 2018/19 ysgolion annibynnol oedd yr ail ddarpariaeth fwyaf poblogaidd ar gyfer disgyblion EOTAS.
- Yn 2018/19, cynyddodd y defnydd o golegau addysg bellach tra'n aros y pedwerydd darpariaeth fwyaf poblogaidd. Darparwyr hyfforddiant oedd y pumed ddarpariaeth addysgol fwyaf aml ond bu gostyngiad o 60 y cant yn y nifer o gofrestrïadau ers 2017/18.

Tabl 8: Nifer y disgyblion sy'n mynychu unedau cyfeirio disgyblion yng Nghymru, fesul oedran, 2018/19

Oedran (a)	Disgyblion sydd wedi'u cofrestru mewn un PRU (b)			Disgyblion sydd wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn PRU (c)		
	Bechgyn	Merched	Disgyblion	Bechgyn	Merched	Disgyblion
19 neu'n hŷn	0	0	0	0	0	0
18	0	0	0	0	0	0
17	0	0	0	0	0	0
16	*	*	6	0	0	0
15	248	121	369	*	*	13
14	110	51	161	41	21	62
13	61	27	88	33	10	43
12	52	9	61	*	*	23
11	*	*	39	11	0	11
10	*	*	35	*	*	16
9	*	*	29	15	0	15
8	16	0	16	18	0	18
7	*	*	19	11	0	11
6	*	*	13	*	0	*
5	*	*	6	*	0	*
O dan 5	*	*	15	0	0	0
Cyfanswm	630	227	857	180	41	221

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion, Llywodraeth Cymru

(a) Oedran ar 31 Awst 2018.

(b) Mae'r ffigurau'n cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn addysg mewn un PRU yn unig ac yn cynnwys disgyblion sy'n derbyn darpariaethau EOTAS eraill, neu y cofnodir bod ganddynt statws cofrestru 'atodol gyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn y Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) ond yn hepgor y rhai â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn y CYBLD.

(c) Mae'r ffigurau'n cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn addysg mewn mwy nag un PRU neu sy'n derbyn addysg mewn PRU tra bo ganddynt statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn CYBLD 2018/19.

Prif bwyntiau

Disgyblion EOTAS wedi'u cofrestru mewn unedau cyfeirio disgyblion:

- 857 o ddisgyblion wedi'u cofrestru mewn un uned cyfeirio disgyblion.
- 221 o ddisgyblion wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn uned cyfeirio disgyblion.
- Yn ystod wythnos cyfrifiad 2018/19 roedd 857 o ddisgyblion EOTAS wedi'u cofrestru mewn un uned cyfeirio disgyblion. Bechgyn oedd ychydig llai na thri chwarter o'r disgyblion hyn.
- Mae nifer y disgyblion sydd wedi'u cofrestru mewn unedau cyfeirio disgyblion yn codi gyda phob grŵp oedran o 11 oed i 15 oed.
- Roedd 221 o ddisgyblion wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn uned cyfeirio disgyblion yn ystod wythnos cyfrifiad 2018/19. Golyga hyn eu bod naill ai'n mynychu mwy nag un uned neu eu bod ar y gofrestr mewn un uned ond yn derbyn eu prif addysg mewn ysgol a gynhelir.

Tabl 9: Nifer y disgyblion sy'n mynychu unedau cyfeirio disgyblion yng Nghymru, fesul awdurdod lleol, 2018/19

Awdurdod Lleol (a)	Disgyblion sydd wedi'u cofrestru mewn un PRU (b)			Disgyblion sydd wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn PRU (c)		
	Bechgyn	Merched	Disgyblion	Bechgyn	Merched	Disgyblion
Ynys Môn	*	0	*	0	0	0
Gwynedd	0	0	0	0	0	0
Conwy	35	20	55	0	0	0
Sir Ddinbych	*	*	11	50	6	56
Sir y Fflint	76	27	103	5	0	5
Wrecsam	36	22	58	*	0	*
Powys	17	5	22	*	0	*
Ceredigion	*	*	8	*	*	12
Sir Penfro	79	24	103	*	*	8
Sir Gaerfyrddin	40	26	66	*	*	6
Abertawe	89	22	111	*	*	12
Castell-nedd Port Talbot	0	0	0	0	0	0
Pen-y-bont ar Ogwr	7	17	24	*	*	10
Bro Morgannwg	57	12	69	0	*	*
Rhondda Cynon Taf	82	16	98	*	*	10
Merthyr Tudful	*	*	17	10	0	10
Caerffili	*	*	13	*	*	12
Blaenau Gwent	0	0	0	0	0	0
Torfaen	*	0	*	*	*	10
Sir Fynwy	5	6	11	*	*	*
Casnewydd	43	10	53	38	9	47
Caerdydd	21	11	32	8	8	16
Cymru	630	227	857	180	41	221

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion, Llywodraeth Cymru

- (a) Yn cyfeirio at yr awdurdod lleol lle mae'r disgyblion yn mynychu PRU, nid yr awdurdod lleol sy'n ariannu'r ddarpariaeth.
- (b) Mae'r ffigurau'n cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn addysg mewn un PRU yn unig ac yn cynnwys disgyblion sy'n derbyn darpariaethau EOTAS eraill, neu y cofnodir bod ganddynt statws cofrestru 'atodol gyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn y Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) ond yn hepgor y rhai â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn y CYBLD.
- (c) Mae'r ffigurau'n cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn addysg mewn mwy nag un PRU neu sy'n derbyn addysg mewn PRU tra bo ganddynt statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn CYBLD 2018/19.

- Abertawe oedd â'r nifer fwyaf o ddisgyblion wedi'u cofrestru mewn un uned cyfeirio disgyblion (111 o ddisgyblion).
- Nid oedd gan Blaenau Gwent, Castell-nedd Port Talbot a Gwynedd unrhyw ddisgyblion ar y gofrestr mewn uned cyfeirio disgyblion yn ystod wythnos y cyfrifiad 2018/19.
- Sir Dinbych oedd â'r nifer fwyaf o ddisgyblion wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn UCD (56 disgybl).

Tabl 10: Nifer y disgyblion o oedran ysgol gorfodol sy'n derbyn addysg yn y cartref, fesul awdurdod lleol, 2013/14-2018/19 (a)

	Nifer						Cyfradd (b)					
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Ynys Môn	23	21	23	36	37	12	3.1	2.8	3.0	4.7	4.7	1.5
Gwynedd	69	55	64	53	45	65	5.0	4.0	4.6	3.8	3.2	4.6
Conwy	40	62	108	76	101	116	3.2	5.0	8.6	6.1	8.0	9.1
Sir Ddinbych	58	55	47	51	65	80	4.7	4.4	3.8	4.0	5.1	6.2
Sir y Fflint	39	46	59	71	63	94	2.1	2.5	3.1	3.8	3.3	4.9
Wrecsam	20	30	47	72	68	85	1.3	1.9	3.0	4.5	4.2	5.2
Powys	120	112	122	133	131	156	8.0	7.6	8.4	9.1	9.0	10.7
Ceredigion	112	111	113	139	151	171	14.7	14.9	15.0	18.4	19.6	21.9
Sir Penfro	92	106	123	132	195	182	6.5	7.6	8.9	9.5	13.8	12.8
Sir Gaerfyrddin	122	160	209	..	..	284	5.7	7.4	9.6	..	..	12.7
Abertawe	81	104	128	153	157	137	2.9	3.7	4.5	5.4	5.4	4.7
Castell-nedd Port Talbot	34	58	91	117	147	177	2.0	3.5	5.4	6.9	8.5	10.1
Pen-y-bont ar Ogwr	43	67	74	88	103	128	2.5	3.9	4.2	4.9	5.8	7.0
Bro Morgannwg	30	35	32	33	45	68	1.8	2.1	1.9	1.9	2.6	3.8
Rhondda Cynon Taf	55	63	83	118	119	146	1.9	2.1	2.8	3.9	3.9	4.7
Merthyr Tudful	13	17	20	31	42	43	1.8	2.4	2.8	4.3	5.8	5.8
Caerffili	31	29	42	61	78	62	1.4	1.3	1.9	2.7	3.4	2.7
Blaenau Gwent	19	14	15	30	51	71	2.4	1.8	2.0	4.0	6.7	9.2
Torfaen	32	36	50	51	67	70	2.7	3.0	4.2	4.2	5.5	5.7
Sir Fynwy	24	27	31	49	52	60	2.6	2.9	3.3	5.2	5.5	6.4
Casnewydd	26	33	36	42	59	92	1.4	1.7	1.8	2.1	2.9	4.4
Caerdydd	142	158	165	188	188	218	3.5	3.9	4.0	4.4	4.3	5.0
Cymru	1,225	1,399	1,682	1,724	1,964	2,517	3.4	3.8	4.6	4.9	5.5	6.6

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

(a) Mae'r data'n cyfeirio at ddisgyblion rhwng 5 a 15 oed ar 31 Awst cyn dechrau'r flwyddyn academaidd. Lle nad oedd yr awdurdodau lleol yn gwytbod oedran disgyblion, gofynnwyd iddynt roi amcangyfrif.

(b) Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion rhwng 5 a 15 oed ar 31 Awst cyn dechrau'r flwyddyn academaidd. Mae'r enwadur yn cynnwys disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, disgyblion oedd â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' ar CYBLD mis Ionawr a disgyblion y gwlyddys eu bod yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref.

Golyga "...n" nad yw'r eitem data ar gael.

Pwyntiau allewddol

- Mae'r nifer o ddisgyblion lle mae eu rhieni wedi dewis addysg yn y cartref wedi cynyddu dros y chwe mlynedd diwethaf.
- Roedd 2,517 o ddisgyblion yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref yn 2018/19.
- Ceredigion oedd â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion oedd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref yn 2018/19.
- Ym flwyddyn academaidd 2018/19 roedd yn hysbys bod 2,517 o blant yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref yng Nghymru. Golyga hyn fod rhieni'r disgyblion hyn wedi penderfynu addysgu eu plant yn y cartref yn lle eu hanfon i'r ysgol.
- Bu cynnydd yn y gyfradd o blant yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref yn 2018/19 i 6.6 o bob 1,000 o 5.5 o bob 1,000 yn 2017/18. Mae'r gyfradd wedi cynyddu ym mhob awdurdod lleol heblaw Sir Fôn, Sir Benfro, Abertawe a Chaerffili.
- Yn 2013/14, roedd 3.4 o bob 1,000 o ddisgyblion yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref. Mae'r cyfradd wedi cynyddu bob blwyddyn ers hynny.
- Sir Fôn oedd â'r gyfradd isaf o blant sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref (1.5 o bob 1,000 o ddisgyblion) a Cheredigion oedd â'r gyfradd uchaf (21.9 o bob 1,000 o ddisgyblion). Ers

2013/14 mae'r gyfradd uchaf o blant sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref wedi bod yng Ngheredigion.

- Gan fod rhieni'n hysbysu eu hawdurdod lleol yn wirfoddol eu bod yn addysgu eu plant yn y cartref (oni fônt wedi tynnu eu plentyn o'r ysgol), mae'n bosibl nad yw'r data hyn yn cynnwys yr holl blant sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref.

Nodiadau

Y Cyd-destun

Polisi/gweithrediadol

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu addysg addas yn yr ysgol neu heblaw yn yr ysgol i'r plant hynny o oedran ysgol orfodol na chânt, oherwydd salwch, gwaharddiad o ysgol neu fel arall, dderbyn addysg addas am unrhyw gyfnod oni wneir y fath drefniadau iddynt.

Yn ymarferol, mae awdurdodau lleol yn ymateb i'r ddyletswydd honno mewn ffyrdd sy'n amrywio'n fawr iawn, gan eu cysylltu â'u hamgylchiadau unigol, megis eu daearyddiaeth, eu sefyllfa economaidd gymdeithasol a'u polisiau addysg. Yn mis Medi 2015 sefydlodd y Llywodraeth y Grŵp Gorchwyl a Gorffen EOTAS, gyda Ann Keane, cyn brif-arolygydd Estyn fel cadeirydd. Datblygodd Grŵp Gorchwyl a Gorffen EOTAS y fframwaith, gydag ymgysylltiad gan y sector, fel ymateb i adroddiadau gan Estyn, Comisiynydd Plant Cymru a Phrifysgol Caeredin.

Diweddarwyd y "[Fframwaith ar gyfer Addysg heblaw yn yr ysgol \(EOTAS\)](#)" ddiwethaf ar 3 Ionawr 2018.

Gwybodaeth ansawdd allweddol

Mae'r adran hon yn darparu gwybodaeth am ansawdd yr ystadegau yn y datganiad hwn mewn pum maes: Perthnasedd, cywirdeb, amseroldeb a phrydlondeb, hygyrchedd ac eglurdeb, a chymaradwy a chydlynad.

Statws Ystadegau Gwladol

Mae [Awdurdod Ystadegau'r Deyrnas Unedig](#) wedi dynodi'r ystadegau hyn yn Ystadegau Gwladol, yn unol â Deddf y Gwasanaeth Ystadegau a Chofrestru 2007 ac sy'n golygu eu bod yn cydymffurfio â'r [Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau](#).

Mae statws Ystadegau Gwladol yn golygu fod yr ystadegau swyddogol yn cwrdd â'r safonau uchaf o ddibynadwyaeth, ansawdd a gwerth cyhoeddus.

Dylai holl ystadegau swyddogol gydymffurfio â phob agwedd o'r Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau. Ceir eu dyfarnu fel statws Ystadegau Gwladol yn dilyn asesiad gan fraich rheoli Awdurdod Ystadegau'r Deyrnas Unedig. Mae'r Awdurdod yn ystyried os ydy'r ystadegau yn cwrdd â'r safonau uchaf o gydymffurfiaid â'r Cod, gan gynnwys y gwerth y maent yn ychwanegu i benderfyniadau a dadlau cyhoeddus.

Cyfrifoldeb Llywodraeth Cymru yw i gynnal cydymffurfiaid â'r safonau a ddisgwylir o Ystadegau Gwladol. Os ydym yn pryderu os yw'r ystadegau yma yn dal i gwrdd â'r safonau priodol, byddwn

yn trafod hyn yn brydlon gyda'r Awdurdod. Gall statws Ystadegau Gwladol gael ei diddymu ar unrhyw bryd pan mae'r safonau uchaf heb eu cynnal, a'i ddyfarnu unwaith eto pan mae'r safonau yn cael eu hadfer.

Cadarnhawyd y statws parhaus o'r ystadegau hyn fel Ystadegau Gwladol yn 2010 yn dilyn [gwiriad cydymffurfiaeth gan y Swyddfa Rheoleiddio Ystadegau](#). Cynhaliwyd yr asesiad llawn diweddaraf o'r ystadegau hyn yn erbyn y [Cod Ymarfer](#) yn 2010.

Ffynhonnell data a chwmpas

Cynhelir Cyfrifiad Disgyblion EOTAS bob blwyddyn ac mae'n casglu data ar ddisgyblion sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol oddi wrth awdurdodau lleol yn electronig trwy wefan ddiogel. Mae'r gwaith casglu'n cael ei wneud gan y tîm ystadegau ysgolion yn y Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddeg yn Llywodraeth Cymru.

Mae'r wybodaeth yn y Datganiad Ystadegol Cyntaf hwn yn ymwneud â disgyblion sy'n derbyn addysg a ariennir gan awdurdod lleol y tu allan i ysgol brif ffrwd yn ystod wythnos cyfrifiad bob mis Ionawr a nifer y disgyblion o oedran ysgol gorfodol (rhwng 5 a 15 oed ar 31 Awst cyn dechrau'r flwyddyn academiaidd) y gŵyr awdurdodau lleol eu bod yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref. Ar gyfer blwyddyn academiaidd 2017/18 dyddiadau wythnos y cyfrifiad oedd 14 i 18 Ionawr 2019.

Yn 2018/19 cafwyd data ar 2,286 o ddisgyblion oedd yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol oddi wrth bob un o'r 22 awdurdod lleol yng Nghymru. O'r 2,286 o ddisgyblion oedd yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol, cofnodwyd yng Nghyfrifiad Ysgolion Blynnyddol ar Lefel Disgyblion Ionawr 2019 bod 579 ohonynt â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgolion cynradd, uwchradd neu arbennig a gynhelir ac felly barnwyd eu bod yn derbyn eu prif addysg mewn ysgol a gynhelir. Barnwyd bod y 1,784 o ddisgyblion eraill yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol. Mae'r Datganiad Ystadegol Cyntaf hwn yn canolbwyntio ar ddisgyblion sy'n derbyn eu haddysg gan fwyaf heblaw yn yr ysgol, ond er mwyn rhoi darlun cyflawn, roedd angen cynnwys yr holl ddisgyblion oedd yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol yn [Tabl 1](#), [Tabl 8](#) a [Tabl 9](#).

Cofnododd awdurdodau lleol ei bod yn hysbys yn 2017/18 bod 2,626 o ddisgyblion yn cael addysg ddewisol yn y cartref. O'r disgyblion hyn, roedd yn hysbys nad oedd 109 o oedran ysgol gorfodol, felly cawsant eu hepgor o'r ffigurau a geir yn y datganiad hwn, gan adael cyfanswm o 2,517 o ddisgyblion.

Nid yw data ar ddisgyblion sy'n cael eu haddysgu yn gartrefol yn orfodol i'r awdurdod lleol ei ddarparu. Mewn rhai blynnyddoedd, nid oes cwmpas llawn ar gael gan yr holl awdurdodau lleol am y data hwn (a gyflwynir yn nhabl 10). Mae'r diffyg cwmpas yn cynnwys:

- Yn 2012/13 nid oedd Caerffili yn cyflwyno data ar gyfer disgyblion sydd wedi'u haddysgu gartref.
- Yn 2016/17 a 2017/18 nid oedd Sir Gaerfyrddin yn cyflwyno data ar gyfer disgyblion sydd wedi'u haddysgu gartref.

Defnyddwyr a defnydd

Mae'r ystadegau'n cael eu defnyddio y tu mewn a'r tu allan i Lywodraeth Cymru i fonitro tueddiadau addysgol ac fel llinell sylfaen ar gyfer dadansoddi'r data sylfaenol ymhellach. Dyma rai o'r prif ddefnyddwyr:

- Gweinidogion a Gwasanaeth Ymchwil yr Aelodau yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru;
- adrannau llywodraethol eraill;
- awdurdodau lleol ac ysgolion;
- Estyn, Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru;
- Yr Adran Addysg a Sgiliau yn Llywodraeth Cymru;
- rhannau eraill o Lywodraeth Cymru;
- y gymuned ymchwil;
- myfyrwyr, academyddion a phrifysgolion;
- dinasyddion unigol, cwmnïau preifat a'r cyfryngau.

Defnyddir yr ystadegau hyn mewn amrywiaeth o ffyrdd. Dyma rai enghreifftiau:

- i gynghori Gweinidogion;
- i lywio'r broses benderfynu ym maes polisi addysg yng Nghymru;
- i ddarparu gwybodaeth i Estyn yn ystod arolygiadau o ysgolion;
- i gynorthwyo â gwaith ymchwil i gyrhaeddiad addysgol.

Cywirdeb

Mae Llywodraeth Cymru'n gweithio'n agos gydag awdurdodau lleol er mwyn sicrhau bod yr holl ddata'n cael eu dilysu cyn i dablau gael eu cyhoeddi. Caiff data eu casglu ar ffurflen electronig a'u cyflwyno i Lywodraeth Cymru trwy DEWi, system ddiogel i drosglwyddo data ar lein a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae gwahanol gamau dilysu a gwirio synnwyr awtomatig yn rhan annatod o'r broses er mwyn sicrhau bod y data o ansawdd da.

Gan ddechrau yn 2011/12, ar ôl casglu'r data, cynhaliwyd cyfnod dilysu ychwanegol pan anfonwyd tablau cryno o'u data at awdurdodau lleol, gan ofyn iddynt wirio eu bod yn gywir. Er y cadarnhawyd bod y rhan fwyaf o'r data'n gywir, tynnodd y cyfnodau gwirio hyn sylw at broblemau gyda data nifer o awdurdodau lleol, a gafodd eu datrys, gan wella cywirdeb y data ymhellach.

Amseroldeb a phrydlondeb

Cyhoeddir y datganiad yma ym mis Gorffennaf bob blwyddyn. Rhoddir cyfnod i'r awdurdodau lleol i lanlwytho data ac ymateb i ymholiadau dilysu cyn cyhoeddi'r canlyniadau.

Hygyrchedd ac eglurder

Mae'r Datganiad Ystadegol Cyntaf hwn yn cael ei hysbysebu ymlaen llaw ac yna ei gyhoeddi ar yr adran Ystadegau o wefan Llywodraeth Cymru, ynghyd â thablau manylach ar StatsCymru, gwasanaeth am ddim sy'n galluogi ymwelwyr i weld, trin a llwytho i lawr ddata.

Cymaroldeb a chydlyniaeth

Mae'r tablau a'r siartiau yn y datganiad ystadegol cyntaf hwn yn cynnwys data am grwpiau gwahanol o ddisgyblion EOTAS fel y'u diffinnir yn adran 3.2. Nodir yn glir a yw'r tablau a'r siartiau'n cyfeirio at ddisgyblion EOTAS mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, mae eu prif addysg mewn ysgol a gynhelir neu'r holl ddisgyblion EOTAS, felly cyn cymharu dau dabl neu siart dylech wirio a ydynt yn cyfeirio at yr un grŵp o ddisgyblion EOTAS.

Gellir rhoi disgyblion fesul oedran ([Tabl 3](#)) a fesul AAA ([Tabl 4](#)) yn eu cyd-destun trwy gymharu â'r boblogaeth ysgol gyffredinol. Gellir gweld y data perthnasol yng nghyhoeddiad canlyniadau terfynol y cyfrifiad ysgolion yma: [Canlyniadau'r cyfrifiad ysgolion](#)

O 2017/18 rydym yn cyhoeddi tablau ar StatsCymru wrth ochr y datganiad yma.

Mae Lloegr yn cyhoeddi nifer y disgyblion ar gofrestri Unedau Cyfeirio Disgyblion yn y datganiad ystadegol a elwir '[Schools, Pupils and their Characteristics: January 2019](#)'. Gellir gweld yr ystadegau diweddaraf sydd ar gael yma: Schools, pupils and their characteristics: January 2019 (Saesneg yn unig). Mae data ar gyfer Gogledd Iwerddon ar gael yma (Saesneg yn unig): [Education Outside School](#)

Diffiniadau

Diffiniadau o Ddisgyblion sy'n Derbyn Addysg Heblaw yn yr Ysgol

Yng nghyd-destun y datganiad ystadegol hwn:

- cofnodwyd bod disgybl oedd yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol (EOTAS) yn derbyn neu'n aros am ddarpariaeth addysg a ariennir gan yr awdurdod lleol heblaw mewn ysgol a gynhelir yn ystod wythnos y Cyfrifiad Disgyblion sy'n Derbyn Addysg Heblaw yn yr Ysgol. Gall disgybl gael ei gynnwys yn y categori hwn hefyd:
 - os yw'n mynychu ysgol arbennig annibynnol neu nas cynhelir y mae'r awdurdod lleol yn gyfrifol am dalu'r cyfan neu ran o'r ffioedd dysgu ar ei chyfer
 - os yw'n cael ei leoli mewn ysgol a gynhelir fel rhan o'i addysg a ariennir gan yr awdurdod lleol.
- defnyddir yr ymadrodd disgybl EOTAS i gyfeirio at ddisgybl sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol fel y'i diffinnir uchod.
- disgybl EOTAS sydd â'u brif addysg heblaw yn yr ysgol yw disgybl sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol sydd naill ai heb fod ar gofrestr ysgol a gynhelir neu y cofnodir bod ganddo statws cofrestru 'atodol gyfredol' mewn ysgol a gynhelir yng Nghyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion mis Ionawr.
- disgybl EOTAS sydd â'u brif addysg mewn ysgol a gynhelir yw disgybl sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol sydd â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' yng Nghyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion mis Ionawr.
- disgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref yw plant mae eu rhieni wedi penderfynu eu haddysgu yn y cartref yn hytrach nag yn yr ysgol ac nid ydynt yn cael eu

cyfrif yn ddisgyblion EOTAS. Er eu bod trwy ddiffiniad yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol, nid yw'r addysg i'r disgyblion hyn yn cael ei hariannu gan yr awdurdod lleol ac nid oes unrhyw sail gyfreithiol i'r awdurdod lleol gasglu data personol amdanynt. Mae data ar ddisgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref wedi'u cyfyngu i gyfrifiadau gan awdurdod lleol ac fe'u darperir yn wirfoddol gan yr awdurdod lleol. Mae'r ffigurau ynghylch disgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref wedi'u cofnodi mewn tablau ar wahân i'r rheiny ynghylch disgyblion EOTAS.

Cymhwysra i gael prydau ysgol am ddim

Mae plant mae eu rhieni'n cael y taliadau cymorth canlynol yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru:

- Cymhorthdal Incwm.
- Cymorth Lwfans Ceisio Gwaith yn seiliedig ar Incwm o dan Ran VI o Ddeddf Mewnfudo a Lloches 1999.
- Lwfans Cyflogaeth a Chymorth yn gysylltiedig ag Incwm.
- Credyd Treth Plant, ar yr amod nad oes ganddynt hawl i Gredyd Treth Gwaith ac nad yw eu hincwm blyneddol yn fwy nag £16,190.
- Elfen gwarant o Gredyd Pensiwn y Wladwriaeth.
- Y taliad y gall rhywun ei gael am bedair wythnos arall pan nad yw'n gymwys i gael Credyd Treth Gwaith mwyach.
- Credyd Cynhwysol.

Mae plant sy'n cael lwfans cyflogaeth a chymorth yn gysylltiedig ag incwm, Credyd Cynhwysol, Cymhorthdal Incwm neu Lwfans Ceisio Gwaith yn seiliedig ar Incwm yn eu hawl eu hunain hefyd yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim.

Ni ddylid cofnodi bod disgyblion yn gymwys ond os ydynt wedi gwneud cais am brydau ysgol am ddim i'r awdurdod lleol ac (1) bod yr awdurdod perthnasol wedi cadarnhau eu bod yn gymwys, neu (2) eu bod yn dal i aros am gadarnhad terfynol eu bod yn gymwys ond bod yr ysgol wedi gweld dogfennau sy'n rhoi awgrym cryf eu bod yn gymwys.

Anghenion addysgol arbennig (AAA)

Gall disgyblion y gwyddys bod ganddynt anghenion addysgol arbennig fod yn un o'r categorïau canlynol:

- **Gweithredu gan yr Ysgol:** Pan fo athro/athrawes dosbarth neu bwnc yn canfod bod gan ddisgybl anghenion addysgol arbennig mae'n darparu ymyriadau sy'n ychwanegol neu'n wahanol i'r rhai a ddarperir fel rhan o gwricwlwm arferol yr ysgol.
- **Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy:** Pan fo'r athro/athrawes dosbarth neu bwnc a'r Cydgysylltydd AAA yn cael cyngor neu gymorth gan arbenigwyr allanol, fel y gellir gweithredu ymyriadau amgen sy'n ychwanegol neu'n wahanol i'r rhai a ddarperir i'r disgybl trwy 'Weithredu gan yr Ysgol'.

- **Datganiad:** Disgyblion mae'r awdurdod lleol yn cadw datganiad o anghenion addysgol arbennig iddynt o dan Ran IV o Ddeddf Addysg 1996. Gall datganiad gael ei gyhoeddi gan yr awdurdod lleol ar ôl asesiad o anghenion plentyn.

Talgrynnu a symbolau

Mewn tablau lle mae ffigurau wedi cael eu talgrynnu i'r digid terfynol agosaf, mae'n bosibl y bydd anghysondeb ymddangosiadol rhwng swm yr eitemau unigol a'r cyfanswm a ddangosir.

Mae'r symbolau canlynol wedi cael eu defnyddio trwy'r cyhoeddiad hwn i gyd:

- . nid yw'r eitem data'n gymwys.
- .. nid yw'r eitem data ar gael.
- nid sero yw'r eitem data, ond câi ei thalgrynnu i sero oherwydd dangosir llai na hanner y digid terfynol.
- * mae'r eitem data yn datgelu gwybodaeth.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (WFG)

Hanfod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 yw gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r Ddeddf yn sefydlu saith nod llesiant i Gymru sef Cymru fwy cyfartal, llewyrchus, cydnerth, iach a chyfrifol ar lefel fyd-eang, gyda chymunedau cydlynol a diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu. O dan adran (10)(1) o'r Ddeddf, rhaid i Weinidogion Cymru (a) gyhoeddi dangosyddion ("dangosyddion cenedlaethol" sy'n gorfod cael eu cymhwyso at ddibenion mesur cynnydd tuag at gyflawni'r nodau llesiant, a (b) gosod copi o'r dangosyddion cenedlaethol gerbron y Cynulliad Cenedlaethol. Cafodd y 46 o ddangosyddion cenedlaethol eu gosod ym Mawrth 2016.

Mae gwybodaeth am y dangosyddion, ynghyd â naratif ar gyfer pob un o'r nodau llesiant a'r wybodaeth dechnegol gysylltiedig ar gael yn [adroddiad Llesiant Cymru](#).

Gwybodaeth bellach am [Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#).

Gallai'r ystadegau a ddefnyddir yn y datganiad hwn ategu'r dangosyddion cenedlaethol a chael eu defnyddio gan fyrdau gwasanaethau lleol mewn perthynas â'u hasesiadau llesiant a'u cynlluniau llesiant lleol.

Mae rhagor o fanylion

Mae'r ddogfen hon ar gael yn:

<https://llyw.cymru/disgyblion-syn-derbyn-addysg-heblaw-yn-yr-ysgol-medi-2018-i-awst-2019>

Diweddariad nesaf

Gorffennaf 2019 (Dros dro)

Fe fydd y diweddariad nesaf yn cynnwys data ar gyfer y flwyddyn academaidd 2017/18.

Hoffem gael eich adborth

Rydym yn croesawu unrhyw adborth am unrhyw agwedd ar yr ystadegau hyn. Anfonwch e-bost at ystadegau.ysgolion@llyw.cymru

Drwydded Llywodraeth Agored

Mae'r holl gynnwys ar gael o dan y [Drwydded Llywodraeth Agored v3.0](#) oni nodir yn wahanol.

